

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

Asukasosallistuminen Etelä-Karjalan hyvinvointialueella projekti -Hallinnollinen loppuraportti

Sisällys

1 Projektin toteuttaja ja osallistujat	1
2 Projektin taustaa	2
3 Projektin tavoitteet ja eteneminen	2
4 Tavoitteiden arviointi	8
5 Hyödyllisiä oppeja.....	22
6 Terveisiä rahoittajalle	24

1 Projektin toteuttaja ja osallistujat

Projektin toteuttajana oli Etelä-Karjalan hyvinvointialue (EKHVA). Pää tavoitteena oli kehittää asukasosallistumisen prosessi Etelä-Karjalan hyvinvointialueelle maakunnalliseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työhön (HYTE). Tärkeimpinä yhteistyökumppaneina nähtiin hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet, Etelä-Karjalan kunnat ja kolmannen sektorin toimijat.

Tavoitteena oli tehdä tiivistä yhteistyötä alueen yhdeksän kunnan ja järjestöjen kanssa alueen asukkaiden osallistumisen tukemisessa. Erityisesti Etelä-Karjalan kaikissa kunnissa toimivat HYTE-yhteyshenkilöt (hyvinvointikoordinaattori tai hyvinvointivastaava) nähtiin keskeisinä yhteistyökumppaneina. Kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyön vahvistaminen ja synergiaetujen hakeminen niiden välillä asukkaiden osallistamisessa nähtiin tarpeellisenä.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueelta työpanosta projektille kohdensivat projektin aikana projektipäällikkö (järjestö- ja kumppanuusasiantuntija ajalla 1.2.2023-30.8.2023, erityisasiantuntija 1.9.2023-31.12.2024), projektityöntekijä (hyvinvointisuunnittelija), hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen päällikkö, hanketalousasiantuntija sekä viestintäasiantuntija. Projektissa tehtiin tiivistä yhteistyötä EKHVA:n hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijoiden, järjestö- ja kumppanuusasiantuntijan sekä strategia- ja hallintojohtajan kanssa.

Projektin ohjausryhmään nimettiin osallistujia hyvinvointialueen asiantuntijoiden lisäksi hyvinvointialueen vanhus- ja vammaisneuvostosta sekä nuorisovaltuustosta, rahoittaja Sitralta sekä DigiFinlandilta.

Projekti toteutettiin ajalla 1.2.2023-31.12.2024. Projektin kokonaisbudjetti oli 200 000 euroa, josta Sitra rahoitti 50 %.

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

2 Projektin taustaa

Maakunnassa on vahva, yhdessä sovittu HYTE-rakenne, jonka poikkihallinnollista työtä johtaa ja ohjaa maakunnallinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmä. Alueellinen hyvinvointikertomus on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja eriarvoisuuden vähentämisen strategisen johtamisen työkalu ja yhteistyön väline hyvinvointialueen ja kuntien välillä. Se on asiakirja, jonka laativat eri hallinnonalojen asiantuntijat yhdessä. Alueellinen hyvinvointikertomus kuvaa kuntia suurempia kokonaisuuksia ja alueellisten toimijoiden tahtotilaa. Se on katsaus kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen sekä niihin vaikuttaviin tekijöihin, suunnitelma kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä ja arviointi toteutuneesta hyvinvoinnin edistämistoiminnasta sekä hyvinvointipolitiikasta.

Toteutuneista toimenpiteistä on raportoitava aluevaltuustolle hyvinvointikertomuksen vuosiraporteissa, minkä lisäksi aluevaltuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, joka kytketään kunnan toiminnan ja talouden suunnitteluun. Tavoitteiden toimeenpanon tueksi hyödynnetään erillisiä toimenpideohjelmia, jotka konkretisoivat eteläkarjalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistäviä toimenpiteitä. Näitä ovat mm. Etelä-Karjalan suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2021–2025, Etelä-Karjalan kotouttamisohjelma 2021-2024 ja Etelä-Karjalan alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2023-2025.

Hyvinvointialueen strategiatyön tulee olla aidon osallistavaa ja vuorovaikutteista sekä toimijoita sitouttavaa. On tärkeää luoda yhdessä hyvinvointikäsitystä eri väestöryhmien kanssa. Asukkaat ovat erittäin tärkeitä strategiatoimijoita ja heille tulee olla monipuolisia mahdollisuuksia osallistua hyvinvoinnista ja terveydestä käytäviin keskusteluihin. Kuntalaiset tuottavat tärkeää kokemustietoa strategiatyön perustaksi, mutta osallistuminen voi tuottaa myös kokemusta yhteisöllisyydestä ja voimaantumisen tunnetta oman hyvinvoinnin vahvistamiseksi.

Sitran Demokraattiset osallistumismahdollisuudet Suomessa -kyselytutkimuksen mukaan Etelä-Karjalassa tunnistettiin melko vähän uusia vaikuttamisen tapoja, mikä vaikutti laskevasti demokratiaindikaattoriin. Myös kiinnostus uusia vaikuttamisen tapoja kohtaan oli maan keskiarvoa matalampaa.

3 Projektin tavoitteet ja eteneminen

3.1 Projektin tavoite

Projektin tavoitteena oli

- Luoda asukasosallistamisen prosessi Etelä-Karjalan hyvinvointialueelle lakisääteisen laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laadintaan, jossa asukkaat osallistuvat vuosittain toiminnan arviointiin tulevan suunnittelun pohjaksi.

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

- Etsiä erilaisille kohderyhmille soveltuvia osallistumisen menetelmiä ja kokemusten pohjalta vakiinnuttaa Etelä-Karjalan hyvinvointialueelle soveltuvat menetelmät. Erityisesti huomioidaan, miten saadaan vahvistettua vaikeimmin tavoitettavien kohderyhmien osallisuutta kuten nuoret, ikäihmiset, vammaiset jne.
- Selkiyttää, missä kaikkialla asukkailta kerättyä tietoa voidaan hyödyntää ja miten asukkaiden kokemuksellinen tieto kanavoidaan osaksi päätöksentekoa.

Toimenpiteiden avulla haluttiin lisäksi parantaa kuntalaisten osallistumisen kokemuksia ja lisätä asukkaiden hyvinvointia, luoda turvallista arkea, parantaa paikallista elinvoimaa ja ilmapiiriä sekä vahvistaa luottamusta hallintoon.

3.2 Projektin vaiheet

Projektin vaiheita olivat

1. Asukkaiden osallistumisen nykytilan kartoitus hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä
2. Projektin toteutussuunnitelman luominen ja osallistamisen suunnitelmat
3. Viestintäsuunnitelman luominen ja viestinnän toteuttaminen
4. Verkostotapaamiset (erityisesti Polis- ja Nuorten hyvinvointialue -verkosto)
5. Menetelmäkokeiluihin perehtyminen ja mm. digiraadin itseopiskelukurssin suorittaminen (Digiraati-admin lisenssi)
6. Asukkaiden osallistumisen uudet menetelmäkokeilut (Nuorten Digiraati, Polis - keskustelut ja puherobotiikka)
7. Menetelmäkokeilujen analysointia ja arviointia (mm. swot-analyysit ja OECD-raportti Polis -keskusteluista) sekä tulosten esittelyä
8. Menetelmäkokeilujen palautteen kerääminen
9. Laajan hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 alustavan prosessin suunnittelu
10. Kyselypohjan luominen erillisohjelmien arviointiin, kysely kuntatoimijoille
11. Asukkailta saadun tiedon hyödyntäminen vuosittaisissa HYTE-neuvotteluissa kuntien ja järjestöjen kanssa, vuosittaisessa hyvinvointiraportissa 2024 sekä maakunnallisen hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 valmistelussa
12. Asukasosallistamisen prosessikuvaus ja toimintamallin kuvaaminen hyvinvointisuunnitelmatyössä

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

13. Hyvien käytäntöjen levittäminen yhteistyöverkostoissa

14. Talouden seuranta ja maksatukset

15. Loppuraportti animaatiovideon muodossa ja laajennettu hallinnollinen loppuraportti

3.3 Projektin resurssit

Projektin kokonaiskustannukset olivat hankkeen kustannusarvion mukaan 200 000 euroa, josta Sitra rahoitti rahoituksen saajaa (EKHVA) enintään 100 000 euroa eli 50 % kokonaiskustannuksista. Rahoituksensaajan omarahoitusosuus oli projektin kustannusarvion mukaan 100 000 euroa. Projektilla ei ollut muita rahoittajia.

Budjettiin tehtiin varaus palkkakuluille, henkilöstösivukuluihin, ostopalveluihin, matkakustannuksiin sekä aineisiin ja tarvikkeisiin. Henkilöstötyövuosia (htv) varattiin 1,7 projektin toteuttamiseen.

Projektissa haluttiin sitouttaa erityisesti hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet vanhusneuvosto, vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto mukaan kokeiluihin.

Projektin talous toteutui 92 %. Budjetista jäi käyttämättä noin 15 000 euroa.

	budjetti €, 10/24 muutoksen jälk.	Toteuma yhteensä	Toteuma %
Palkat	133622,00	125040,41	94 %
Henkilösivukulut, kiinteällä 27%:lla	36078,00	33760,91	94 %
matkakustannukset	300,00	31,64	11 %
Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00	0 %
Ostetut palvelut	30000,00	25898,01	86 %
Yhteensä	200000,00	184730,97	92 %

Taulukko 1. Projektin talouden toteuma ajalla 1.2.2023-31.12.2024.

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

3.4 Projektin aikataulu

Projekti toteutettiin ajalla 1.2.2023-31.12.2024. Suurimman aikataulullisen haasteen aiheutti uusi hyvinvointisuunnitelma, joka hankehakemukseen oli kirjattu vuosille 2025–2028, mutta tehdään vasta vuosille 2026–2029 nykyisen suunnitelman ollessa voimassa vuoden 2025 loppuun. Tämän takia asukkaiden osallisuuden prosessia ei pystytty kaikilta osin testaamaan käytännön kokeilujen kautta. Menetelmäkokeilut saatiin toteutettua suunnitelmien mukaisesti.

3.5 Projektin riskit ja niihin varautuminen

Projektin etenemisessä oli tunnistettu seuraavat riskit:

Riski	Varautuminen	Toteutuminen	Johtopäätös
Projektin henkilöstö vaihtuu yllättäen	Selkeä dokumentointi. Projektin sisäinen työpanoksen siirto. Projektin aikataulut.	Kyllä. Projektipäällikkö vaihtui 1.9.2023.	Varautuminen edesauttoi projektin läpiviemistä. Projektipäällikön vaihtuminen vaikutti toteuttamistapaan.
Henkilöstöresursointi on riittämätön	Tarkat uusien menetelmä-kokeilujen työmääräarviot hankkeen suunnittelu-vaiheessa.	Ei.	Projektityöntekijöiden työpanos täydennettynä HYTE- tiimin asiantuntijoiden merkittävällä työpanoksella varmisti menetelmäkokeilujen onnistumisen.
Viestintä ei tavoita kohderyhmää	Osallistujien kutsuprosessin suunnittelu, viestintäyhteistyö, viestintäsuunnitelma.	Ei.	Viestintäasiantuntijan työpanos ja viestinnän huolellinen suunnittelu toivat onnistuneen lopputuloksen. Menetelmä-

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

			kokeiluihin osallistui yli 5000 kuntalaista.
Yhteistyötahojen sitoutumattomuus	Toimijoiden roolit ja tiedonkulku.	Ei.	Yhteistyötahot olivat sitoutuneita, mutta heidän osaamistaan olisi voinut hyödyntää enemmän.
Kokeiltavien menetelmien käytettävyys ja hinnoittelu kokeilujakson jälkeen	Käytettävyyden arviointi.	Kyllä.	HYTE-työssä tapahtuneen menetelmä-kokeilujen perusteella jokaisessa menetelmässä oli omat puutteensa. Tämä ei tarkoita sitä, etteikö kokeilussa olevia menetelmiä voitaisi ottaa käyttöön kehitystyön jälkeen. Tarve ja resurssit määrittävät uudet menetelmät jatkossa.

Taulukko 2. Projektin riskit ja niihin varautuminen sekä riskien toteutuminen ja johtopäätökset.

3.6 Kokeilujen yhteenvedot

Projektin aikana kokeilussa olivat nuorten digiraati, Polis -keskustelualusta ja puherobotiikka.

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

Aihe ja ajankohta	Kenelle	Kutsuprosessi	Vastausten määrä	Kyselyn nimi
Nuorten digiraati 1: Mielen hyvinvointi 22.-31.5.2023	13-20-vuotiaat nuoret	Kuntien nuorisotyö, hyte-koordinaattorit, koulut, nuva, järjestöt ja some	12	Miten voit, eteläkarjalainen nuori?
Polis 1. Ehkäisevä päihdetyö 28.8.-15.9.2023	aikuiset, työikäiset	Facebook –kampanja, EKHVAN verkkosivut	176	Miten näet roolisi ehkäisevässä päihdetyössä?
Polis 2. Ravitseminen 28.8.-15.9.2023	kaikki eteläkarjalaiset	Facebook –kampanja, EKHVAN kotisivut	250	Mikä tukee terveellistä syömistä?
Polis 3. Nuorten mielen hyvinvointi 28.11.-17.12.2023	nuoret	Instagram –kampanja, EKHVAN kotisi	364	Nuori, mikä tukee mielen hyvinvointiasi?
Polis 4. Työikäisten mielen hyvinvointi 28.11.-17.12.2023	työikäiset	Instagram ja facebook -kampanjat, EKHVAN verkkosivut ja Intra	573	Hei työikäinen, mitä sinulle kuuluu?
Nuorten digiraati 2: Vapettaminen 7.-20.12.2023	13-20-vuotiaat nuoret	Kuntien nuorisotyö, hyte-koordinaattorit, koulut, nuva, järjestöt ja some	5	Hei mikä juttu tää vapettaminen oikein on?
Polis 5. Osallisuus Ekhva palveluissa ja päätöksenteossa 7.-29.2.2024	+ 65 vuotiaat	Facebook- kampanja ja EKHVAN verkkosivut	357	Hei 65 vuotta täyttänyt - Koetko, että tulet kuulluksi hyvinvointialueen palveluissa
Polis 6. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen 22.2.-10.3.2024	Ekhva henkilöstö Järjestö- ja yhdistystoimijat	EKHVA Intra ja sp Etelä-Karjalan Yhdistykset ry kautta.	80	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
Polis 7. Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuuden toteutuminen 11.-24.3.2024	kaikki eteläkarjalaiset	EKHVAN intra ja verkkosivut, facebook -kampanja.	248	Yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon toteutuminen
Puherobotiikka 31.5.-3.6.2023	Yli 65-vuotiaat	EKHVAN intra ja verkkosivut. Lehti-ilmoitukset.	2394 vastasi (49 %), 1431 vastasi kaikkiin kysymyksiin (29 %)	Robottipuhelut ikääntyneille

Taulukko 3. Projektin aikana toteutetut menetelmäkokeilut

Kokeilujen yhteenvedot löytyvät verkosta Etelä-Karjalan hyvinvointialueen verkkosivuilta tai digiraati.fi -sivustolta seuraavasti:

Digiraatien loppulausumat

<https://digiraati.fi/hearings/list?lang=fi>
https://www.ekhva.fi/2023/11/digiraati_2_2023/

Polis –keskustelut ja niiden analyysit

<https://www.ekhva.fi/hyvinvointialue/tietoa-meista/aluevaalit/osallistu-ja-vaikuta/polis-kyselyt/>

Puherobotiikan raportti

<https://www.ekhva.fi/wp-content/uploads/2024/10/robottipuhelut-tulokset-EKHVA-2024-07-11-7.pdf>

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

4 Tavoitteiden arviointi

4.1 Tavoitteiden saavuttaminen

Tavoitteiden saavuttamista arvioidaan projektityöntekijöiden yhteisen arvioinnin mukaisesti analysoimalla kunkin tavoitteen edistymistä, onnistumista ja haasteita.

Tavoite 1. Luoda asukasosallistumisen prosessi Etelä-Karjalan hyvinvointialueelle lakisääteisen laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laadintaan, jossa asukkaat osallistuvat vuosittain toiminnan arviointiin tulevan suunnittelun pohjaksi.

Edistyminen: Asukasosallistumisen prosessia laajan hyvinvointisuunnitelman laadintaan sekä sen etenemisen vuosittaiseen arviointiin on suunniteltu. Tarkoituksena on hyödyntää sekä jo olemassa olevia yhteistyöverkostoja että muodostaa uusia.

Missä onnistuttiin: Laajan hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 kolmesta kärkiteemasta järjestetään teemaseminaarit, joihin kutsutaan mm. hyvinvointialueen vaikuttamistoimielinten, järjestöjen, kuntien, seurakunnan ja oppilaitosten edustajia.

Mitä jäi saavuttamatta: Asukasosallistumisen prosessi ei ole täysin valmis. Tämä johtuu osittain siitä, etteivät projektin ja laajan hyvinvointisuunnitelman aikataulut täysin kohdanneet.

Laaja hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 / alustava prosessi

Kuva 1. Alustava laajan hyvinvointisuunnitelman suunnitteluprosessi vuosille 2024-2025

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

Tavoite 2. Etsiä erilaisille kohderyhmille soveltuvia osallistumisen menetelmiä ja kokemusten pohjalta vakiinnuttaa Etelä-Karjalan hyvinvointialueelle soveltuvat menetelmät
Edistyminen: Menetelmäkokeilut toteutettiin suunnitelman mukaisesti. Kokeilujen toteutuksessa hyödynnettiin vaikuttamistoimielimien sekä HYTE-tiimin asiantuntemusta.
Missä onnistuttiin: Menetelmäkokeiluilla tavoitettiin yli 5000 Etelä-Karjalan asukasta eri ikäryhmistä. Nuorten digiraadin tuloksia hyödynnettiin Polis-keskustelun taustana ja ikääntyneiden Polis-keskustelun tuloksia hyödynnettiin puherobotiikan kokeilun kysymyksissä. Polis-keskustelut järjestettiin myös nuorille ja ikäihmisille. Menetelmäkokeiluja arvioitiin myös SWOT-analyysien avulla (ks. Liite 1. Menetelmäkokeilujen SWOT-analyysit).
Mitä jäi saavuttamatta: Yksikään kokeilussa mukana olleista menetelmistä ei ollut sellainen, joka voitaisiin ottaa sellaisenaan käyttöön.
Tavoite 3. Selkiyttää, missä kaikkialla asukkailta kerättyä tietoa voidaan hyödyntää ja miten asukkaiden kokemuksellinen tieto kanavoidaan osaksi päätöksentekoa.
Edistyminen: Asukkailta on kerätty paljon tietoa hyte-kärkiohjelmien ja laajan hyvinvointisuunnitelman taustaksi.
Missä onnistuttiin: Asukkailta saatua tietoa on hyödynnetty hyte-kärkiohjelmien suunnittelun lisäksi hyvinvointialueen toiminnallisen sukupuolten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman sekä esimerkiksi ikääntyneille suunnattujen hyvinvointi-infojen suunnittelussa.
Mitä jäi saavuttamatta: Asukkaiden kokemuksellisen tiedon kanavointi osaksi päätöksentekoa ei ole selkeä. Projektin ja menetelmäkokeilujen lähtökohta oli vahvasti hyte-työssä. Tulosten hyödyntäminen laajemmin EKHVA:n päätöksenteossa.

Taulukko 4. Projektin tavoitteiden saavuttaminen projektityöntekijöiden arvioimana

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

4.2 Arvioinnin mittarit

Tulosaineistoksi projektisuunnitelmaan oli kirjattu kunkin menetelmäkokeilun osallistujamäärä, tulokset ja saatu palaute, kutsuprosessi jokaiseen menetelmäkokeiluun, asukasosallistumisen prosessikuvaus ja toimintamalli hyte-työhön sekä kaksi loppuraporttia.

Menetelmäkokeilu ja kutsuprosessi	Osallistujamäärä	Tulokset/ Kehittämistarpeet EKHVA	Saatu palaute
<p>Digiraati 1. Miten voit eteläkarjalainen nuori</p> <p>Digiraatia mainostettiin nuorille Etelä-Karjalan kuntien nuorisotyön ja hytekoordinaattorien, koulujen, nuorisovaltuustojen ja järjestöjen sekä sosiaalisen median kautta. 10 euron lahjakortti R-Kioskille.</p>	12	<p>Tietoa mielen hyvinvoinnista ja niihin liittyvistä palveluista pitäisi saada lisää.</p> <p>Palveluita halutaan saada pääasiassa kasvotusten.</p>	<p>Digiraati koettiin mielekkääksi tavaksi osallistua. Tiedottamista esimerkiksi kouluihin olisi pitänyt olla enemmän. Rekisteröityminen ja kirjautumispakko vähensi kiinnostusta osallistua.</p>
<p>Digiraati 2. Vapettaminen</p> <p>Digiraatia mainostettiin nuorille Etelä-Karjalan kuntien nuorisotyön ja hytekoordinaattorien, koulujen, nuorisovaltuustojen ja järjestöjen sekä sosiaalisen median kautta.</p>	5	<p>Vapella tarkoitetaan sähköstupakkaa ja sitä käytetään porukassa. Tiedetään, että sen käyttöön liittyy terveysriskejä. Vapen hankkiminen on helppoa. Ilmiöllä on myös rikollisia piirteitä.</p>	<p>Digiraatiin rekisteröityminen, kirjautuminen ja kirjallisesti keskusteluun osallistuminen koetaan haasteelliseksi. Palautetta myös siitä, ettei rekisteröinti onnistunut useampaan päivän ja salasanan vaihdonkin jälkeen</p>

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

			piti odottaa useampi päivä.
<p>Polis -keskustelu 1. Miten näet roolisi ehkäisevässä päihdetyössä?</p> <p>Facebook -kampanja, EKHVAn verkkosivut. 75 €.</p>	176	Keskusteluun osallistuneista muodostui kaksi toisistaan selvästi eroavaa ryhmää: vähemmistönä päihdemyönteiset (n=14) ja enemmistönä päihdekielteiset (n=140). Ehkäisevän päihdetyön tekeminen kuuluu kaikille, ei ainoastaan ammattilaisille. Aikuisten esimerkki tärkeä. Kouluissa tulisi kertoa nykyistä enemmän päihteiden haittavaikutuksista. Rooleina vastuunkantaja, vastuunjakaja, tuen tarvitsija ja havainnoitsija.	Kyselyyn vastaaminen oli teknisesti helppoa. Käyty vastaamassa myös useamman kerran ja lisätty omia väittämiä. Väittämät lyhyitä. Nopea vastata.
<p>Polis -keskustelu 2. Mikä tukee terveellistä syömistä?</p> <p>Facebook -kampanja, EKHVAn verkkosivut. 105 €.</p>	250	Vastaajista muodostui kolme tasavertaista ryhmää. Ryhmässä A (n=84 vastaajaa) tarvittiin eniten tukea ja tietoa ravitsemukseen liittyen. Ryhmässä B (n=74 vastaajaa) on jo saatu ravitsemukseen liittyvää ohjausta, mutta tarvitaan vielä tukea ravitsemustottumusten muuttamiseen. Ryhmässä C (n=67 vastaajaa) ollaan terveystietoisia, eikä erityistä tiedon tai tuen tarvetta ole. Toiveena omatoimisesti suoritettava verkkovalmennus ja henkilökohtainen elintapaohjaus.	Selkeä ja yksiselitteinen. Hyviä kannanottoja. Tuo esiin uusia näkökulmia. Oli hyvät kysymykset. Kielipissa korjattavaa. Muutama väittämä liian vaikea.
<p>Polis -keskustelu 3. Nuori, mikä</p>	364	Kolme toisistaan selvästi eroavaa ryhmää, jotka	Vastaaminen teknisesti helppoa. Monivalinta-kysymykset hyviä.

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

<p>tukee mielen hyvinvointiasi?</p> <p>Instagram -kampanja, EKHVAN verkkosivut. 19 €.</p>		<p>nimettiin yksinäiset, onnelliset ja selviytyjät.</p> <p>Koulussa tulisi puhua enemmän mielen hyvinvointiin liittyvistä asioista ja kertoa, keneen voi ottaa yhteyttä, jos haluaa jutella mieltä painavista asioista. ”Kouluissa ei puhuta oikeasti siitä miltä masennus tai muut häiriöt voivat tuntua, mikä auttaisi ihmisiä tunnistamaan ongelmia ajoissa.”</p>	<p>Ei tietoa, että voi osallistua useampaan kertaan tai lisätä omia väittämiä.</p> <p>Toivottavasti tuo apua tämä kysely.</p>
<p>Polis -keskustelu 4. Hei työikäinen, mitä sinulle kuuluu?</p> <p>Instagram ja facebook -kampanjat, EKHVAN verkkosivut ja Intra 155 €.</p>	573	<p>Keskusteluun osallistujat jakautuivat kahteen ryhmään koetun mielen hyvinvoinnin osalta. Kiireisen työn lisäksi mielen hyvinvointia kuormittivat huoli taloudellisesta tilanteesta, perhe-elämä, vastuu ja huolenpito läheisistä. Eroja oli myös mielen hyvinvointia ylläpitävien tekijöiden määrässä.</p> <p>Molemmissa ryhmissä koettiin, että Etelä-Karjalan alueelta puuttuu matalan kynnyksen apu uupumuksen hoitoon.</p>	<p>Vastaaminen oli teknisesti helppoa. Valmiit kysymykset plussaa. Nopea vastata, saa oman näkökulman tutua esille. Saisi mainostaa enemmän.</p> <p>Jäävätkö tulokset pinnalliseksi pelkästään olemalla samaa mieltä tai eri mieltä. Alusta on ala-arvoinen, toimimaton ja huono. Näkymä ei kovin ammattimainen. Toiveena vastaamisen lopuksi koonti siitä, mitä muut ovat vastanneet ja miten ja missä vastauksia tullaan hyödyntämään.</p>
<p>Polis -keskustelu 5. Hei 65 vuotta täyttänyt –</p>	357	<p>Kaksi kolmesta vastaajasta haluaisi tulla nykyistä</p>	<p>Vastaaminen oli teknisesti helppoa. Vastattu yleisimmin</p>

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

<p>Koetko, että tulet kuulluksi hyvinvointialueen palveluissa?</p> <p>EKHVAn verkkosivut, Facebook-kampanja, vanhusneuvosto. 43 €.</p>		<p>useammin kuulluksi hyvinvointialueen asioiden valmisteluvaiheessa. Etenkin lääkäripalveluihin vaikuttaminen koettiin tärkeäksi. Vain harva vastaaja kertoi tietävänsä, miten voi vaikuttaa hyvinvointialueen asioihin. Keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia pidettiin hyvänä tapana ottaa ikääntyneet mukaan päätösten valmisteluun. Digiosaamisen koettiin olevan vaikuttamisen edellytys.</p> <p>Noin 40 % vastaajista oli kokenut, ettei tullut kuulluksi tai hänen omaa näkemystään ei otettu huomioon hyvinvointialueen palveluissa asioissa.</p>	<p>vain kerran. Lisätty myös väittämiä muiden vastattavaksi.</p> <p>Keskustelun avaaminen oli vaikeahkoa. Ei ymmärretty, mitä pitää tehdä.</p> <p>Jotkut väittämät olivat vähän höpö-höpöjä.</p>
<p>Polis -keskustelu 6. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</p> <p>EKHVAn intra ja tiedottaminen järjestöille Etelä-Karjalan järjestöille sähköpostitse Etelä-Karjan Yhdistykset ry kautta. 0 e.</p>	80	<p>Järjestöillä ei ole riittävästi resursseja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvään työhön.</p> <p>Järjestöjen toimintaedellytyksistä tilat olisi hyvä saada kunnilta ja palveluihin linkittyminen hyvinvointialueelta.</p> <p>Kunnat, hyvinvointialue ja järjestöt tarvitsevat toisiaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä.</p>	<p>Selkeä ja ytimekäs.</p> <p>Tuo esiin uusia näkökulmia ja kokemuksia.</p> <p>Tilanne muistutti vain kommentoinnilta.</p> <p>Takaisin/edellinen kysymys -painike puuttuu. Sekava alusta.</p>
<p>Polis-keskustelu 7. Yhdenvertaisuus ja sukupuolten</p>	248	<p>Ryhmässä A (n=104 vastaajaa) 86 % vastaajista koki, että hyvinvointialueen palveluissa ei toteudu kaikkien palvelujen käyttäjien</p>	<p>Vastaaminen teknisesti helppoa. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuuteen liittyvää kyselyä</p>

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

<p>tasa-arvon toteutuminen</p> <p>EKHVAN intra ja verkkosivut, facebook -kampanja. 84 €.</p>		<p>tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Vastaajista 47 % koki, että aikaisempi syrjinnän kokemus hyvinvointialueella on estänyt käyttämästä hyvinvointialueen palveluita uudestaan. Ryhmässä B (n=117 vastaajaa) 80 % vastaajista ei ole kokenut syrjintää hyvinvointialueen palveluissa. Kyseisen ryhmän vastaajista 75 % ei ole myöskään havainnut syrjintää hyvinvointialueen palveluissa viimeisen vuoden aikana.</p>	<p>mainostetaan seksuaali/sukupuoli asioilla. Muitakin vähemmistöjä on olemassa.</p>
<p>Puherobotiikka</p> <p>EKHVAN intra ja verkkosivut. Lehti-ilmoitukset Etelä-Saimaa x 2, Uutis-Vuoksi x 2 sekä alueen paikallislehdissä (Joutseno, Luumäen lehti, Länsi-Saimaan sanomat ja Parikkala-Rautjärven Sanomat. 2056 €.</p> <p>Facebook -kampanja. 80 €.</p> <p>Tiedote kotihoidon asiakkaille.</p>	<p>2394 vastasi puheluun, 1431 vastasi kaikkiin kuuteen kysymykseen</p>	<p>Tutkimuksella tilastollisesti merkittävät tulokset. Riittävä määrä vastaajia ja datan laatu hyvää. Etelä-Karjalan hyvinvointialueesta selkeästi pidetään. 82.8 % vastaajista antoi arvosanan 3 tai suurempi (asteikolla 1-5).</p> <p>Senioriväestö kaipaa yhteisöllisyyttä ja mahdollisuuksia osallistua hyvinvointialueen toimintaan.</p> <p>Terveystieteiden tutkimuskeskuksen tutkimus on suurin huoli vastauksissa.</p>	<p>75 % suhtautuu vähintään neutraalisti automaattipuheluilla tehtäviin kyselyihin.</p> <p>Tulokset ihmisten tekemistä kyselyistä vastaavat automaattipuhelukyselyiden tyytyväisyyttä.</p>

Taulukko 5. Menetelmäkokeilujen osallistujamäärä, tulokset ja saatu palaute sekä kokeilujen kutsuprosessi.

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

Arvioitaessa yhteen Polis -keskusteluun käytettäviä henkilöstöresursseja voidaan todeta käytettyjen resurssien vaihtelevan jonkin verran projektin edetessä ja keskustelujen erityispiirteet huomioiden. Projektin ensimmäiseen Ehkäisevän päihdetyön keskusteluun (Miten näet oman roolisi ehkäisevässä päihdetyössä?) käytettiin noin 75 työtuntia. Keskustelu toteutettiin elo-syyskuussa 2023 ja työtunnit jakautuivat seuraaviin osa-alueisiin:

- Aiheen valinta/taustoitus, päätökset kohderyhmästä ja keskustelun ajankohdasta projektipäällikkö, projektityöntekijä ja hyte-asiantuntija
Käytetty aika yhteensä 3 h
- Väittämien laadinta projektipäällikkö, projektityöntekijä ja hyte-asiantuntija
Käytetty aika yhteensä 9 h
- Viestintä (mm. EKHVA:n verkkosivut, Intra ja somekampanjan avaaminen, teksti ja kuvitus, mainos ja uutinen, somemainosten kommentointi, linkit kyselyyn, mediatiedote) projektipäällikkö, projektityöntekijä ja viestintäasiantuntija
Käytetty aika yhteensä 20 h
- Kyselyn avaus ja moderointi 2 viikon aikana projektipäällikkö ja projektityöntekijä
Käytetty aika yhteensä 15 h
- Tulosten tarkastelu Polis -raportin avulla ja hylättyjen väittämien osalta projektipäällikkö ja projektityöntekijä
Käytetty aika 12 h
- Yhteenveto/analyysi projektipäällikkö
Käytetty aika 10 h
- Tulosten esittely, esityksen valmistelu projektipäällikkö ja projektityöntekijä
Käytetty aika 6 h

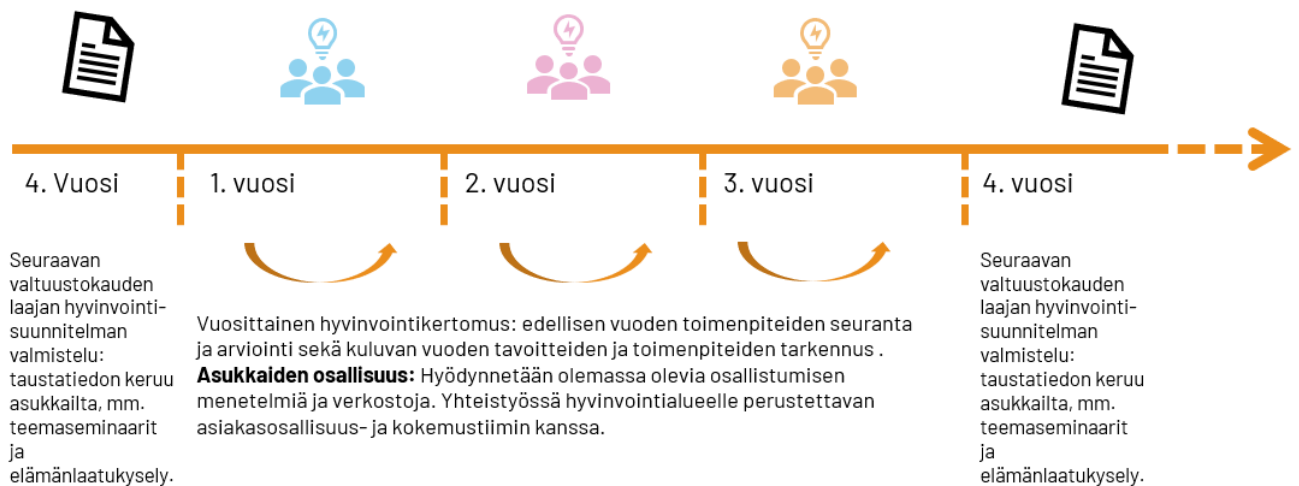
Projektin loppupuolella toteutettujen Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuuden toteutumisen keskusteluihin käytettiin vähemmän työtunteja. Toisen keskustelun osalta viestintä oli vähäisempää ja toisessa keskustelussa omia väittämiä ei voinut lisätä, jolloin väittämien moderointia ei tarvittu. Jokaiseen keskusteluun kannattaa kuitenkin varata riittävästi resursseja sekä valmisteluun, toteuttamiseen, että vastausten analysointiin ja niistä tiedottamiseen. Minkään menetelmäkokeilun kohdalla ei voi korostaa riittävästi viestinnän ja markkinoinnin merkitystä.

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

Asukasosallistumisen prosessikuvaus ja toimintamalli HYTE-työhön

Valtuustokausittain laadittavan laajan hyvinvointisuunnitelman taustaksi selvitetään asukkaiden näkemyksiä ajankohtaisista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemoista. Valituista teemoista järjestetään teemaseminaarit, joihin kutsutaan eri sidosryhmien edustajia. Lisäksi toteutetaan kaikille eteläkarjalaisille tarkoitettu elämänlaatukysely.

Hyvinvointisuunnitelman etenemistä seurataan vuosittaisessa hyvinvointikertomuksessa, jossa myös tarkennetaan tavoitteita ja toimenpiteitä kuluvalle vuodelle. Asukkaiden osallistumiskanavana hyödynnetään hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimiä sekä erilaisia verkostoja, kuten maakunnallista ikäverkostoa.

Kuva 2. Asukkaiden osallistuminen hyvinvointisuunnitelmaprosessiin: valtuustokausittain toistuva sykli.

Kaksi loppuraporttia

Projektin toisena loppuraporttina on animaatiovideo, jota hyödynnetään laajan hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 teemojen eli HYTE-kärkihjelmien sekä projektin menetelmäkokeilujen ja asukasosallisuuden kuvauksessa. Video löytyy tämän [linkin](#) kautta tai menemällä Etelä-Karjalan hyvinvointialueen verkkosivuille (kehittämistoimet/päättyneet projektit/Asukasosallistuminen Etelä-Karjalan hyvinvointialueella).

Toisena loppuraporttina valmistuu tämä laajennettu hallinnollinen loppuraportti, joka lähetettiin rahoittajalle 20.12.2024 ja jota täydennettiin talouden toteuman ja videolinkin osalta niiden valmistuttua helmikuussa 2025.

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

Lisäksi Polis-verkkoalustan arviointia on tehty aikaisemmin (10/2024) rahoittajan pyynnöstä OECD- lomakkeelle.

4.3 Menetelmäkokeilujen kohderyhmien tavoittaminen

Kutsuprosessia kunkin menetelmäkokeilun osallistujien tavoittamiseksi mietittiin tarkoin. Nuorten tavoittamiseksi viestittiin suoraan kouluille ja oppilaitoksille, järjestöille, kuntien yhteistyötahoille sekä sosiaalisen median keinoin. Instagramin kautta nuoria tavoitettiin paremmin kuin Facebookissa. Digiraateja sekä nuorille suunnattua Polis-keskustelua väittämiseen valmisteltiin yhdessä nuorisovaltuuston kanssa.

Työikäisten viestinnässä keskityttiin EKHVAN verkkosivuille ja sisäiseen Intraan sekä Facebook-kampanjoiden ostamiseen. Ikäihmisten Polis-keskustelusta tiedotettiin vanhusneuvostojen, EKHVAN verkkosivujen sekä Facebook -kampanjan avulla. Puherobotiikan kokeilusta tiedotettiin kattavasti lehti-ilmoituksilla, EKHVAN verkkosivuilla ja Intrassa (lähinnä omaisten tavoittamiseksi) sekä Facebook-kampanjan avulla.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen keskustelusta tiedotettiin tarkoituksellisesti ainoastaan EKHVAN sisäisessä Intrassa sekä järjestötoimijoiden osalta Etelä-Karjalan järjestöt ry kautta. Vastausmäärä jäi vähäiseksi, mikä toisaalta osoittaa viestinnän tarkeyden haluttaessa tavoittaa suurempia vastaajamääriä.

Somekampanjoihin käytettiin rahaa vajaa 500 euroa ja sillä tavoitettiin yli 165 000 katselukertaa. Puherobotiikan lehti-ilmoituksiin käytettiin noin 2000 euroa.

Kahden digiraadin avulla tavoitettiin 17 eteläkarjalaista nuorta. Nuoret olivat iältään 13–20 -vuotiaita. Nuoria olisi voinut ideaalilanteessa osallistua keskusteluun enemmän. Toiseen digiraatiin oli ilmoittautuneita 19, joista viisi osallistui keskusteluun.

Seitsemään järjestettyyn Polis-keskusteluun osallistui yhteensä 2048 kommentoijaa. Eniten osallistujia tavoittivat keskustelut työikäisten mielen hyvinvoinnista (573 vastaajaa), nuorten mielen hyvinvoinnista (364 vastaajaa) ja 65 vuotta täyttäneiden osallisuudesta (357 vastaajaa). Erityisen tyytyväisiä oltiin vastaajamäärän lisäksi eri ikäisten kuntalaisten mahdollisuuksiin tulla kuulluksi. Vastaajamääriä tarkasteltaessa heikoiten tavoitettiin järjestö- ja yhdistystoimijat sekä EKHVAN henkilöstö, joista vain 80 osallistui HYTEen liittyvään keskusteluun.

Puherobotiikan kokeilussa soitettiin 5000 yli 65-vuotiaalle eteläkarjalaiselle. Tämä oli noin 13 % kyseisestä ikäryhmästä. Kohderyhmästä puheluun vastasi 2394 henkilöä (49 %). Kaikkiin kysymyksiin vastasi 1431 henkilöä eli noin 29 % kohderyhmästä. Puheluihin eivät oletettavasti vastanneet henkilöt, joita asia ei kiinnostanut tai henkilöt, jotka eivät vastaa tuntemattomiin numeroihin, eivätkä olleet nähneet asiaan liittyvää viestintää tai henkilöt, joille soitot tulivat heille epäsopivaan aikaan.

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

Kunta	Listalla	Vastanneet	Vastaus- prosentti	Virhe- marginaali
Imatra	1000	281	28.10%	5.16%
Lappeenranta	2248	652	29.00%	3.30%
Lemi	140	47	33.57%	12.77%
Luumäki	280	69	24.64%	10.14%
Parikkala	340	95	27.94%	8.95%
Rautjärvi	226	61	26.99%	10.66%
Ruokolahti	310	86	27.74%	7.56%
Savitaipale	222	71	31.98%	9.15%
Taipalsaari	234	68	29.06%	10.29%
	5000	1430	28.60%	2.25%

Taulukko 6. Puherobotiikan kuntakohtaiset soitto- ja vastausmäärät.

4.4 Menetelmäkokeilujen tulokset ja niiden hyödyntäminen valmistelussa ja päätöksenteossa

Nuorten digiraatien aiheet olivat ajankohtaisia. Etelä-Karjalassa oltiin huolissaan nuorten mielen hyvinvoinnin tilasta sekä vapettamisesta ei-toivottuna ilmiönä, jossa nuorimmat käyttäjät olivat alakouluikäisiä. Digiraadeissa käydyistä keskusteluista tehtiin yhteenvedot (loppulausumat), jotka liitettiin osaksi vuosittaista hyvinvointikestomusta, joka käsiteltiin kunnissa sekä hyvinvointialueen aluehallituksessa ja aluehallituksessa. Nuorten mielen hyvinvoinnin digiraadin tuloksia hyödynnettiin myös hyvinvoinnin- ja terveyden edistämistyössä sekä nuorten mielen hyvinvointia koskevan Polis-keskustelun perustana. Vapettamista koskevan digiraadin tuloksia esiteltiin perhepalvelujen vastuuhenkilöille. Raadista saatua tietoa hyödynnettiin ehkäisevässä päihdetyössä EKHVAN alueella ja Sopuisa kärkiohjelman valmistelussa. Sopuisan tavoitteena on päihteiden käytön väheneminen ja mielen hyvinvoinnin lisääminen. Erityisesti menetelmäkokeilujen palautekyselyssä painotettiin sitä, että antaako digiraati jotain sellaista tietoa, jota muilla tavoin selvittäen ei ole saatu.

Polis-keskustelujen myötä saatiin suuntaa antavaa mutta tärkeää tietoa erityisesti Hyvinvoinnin -ja terveyden edistämisen uusien kärkiohjelmien suunnitteluun. Kaikkien keskustelujen (nuorten ja työikäisten mielen hyvinvointi, työikäisten rooli ehkäisevässä päihdetyössä, ravitsemus, osallisuus, HYTE-työ ja yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo) tulokset kytkeytyvät tärkeänä osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön kehittämiseen. Etelä-Karjalan jokaisessa kunnassa järjestettiin syksyn 2024 aikana ikääntyneiden Hyvinvointi-infot, joiden sisällön suunnittelussa ja osallisuusseinän toteutuksessa hyödynnettiin Polis-keskustelujen lisäksi erityisesti puherobotiikan tuloksia. Tuloksia hyödynnettiin myös kärkiohjelmien teemaseminaarien toteutuksessa. Esimerkiksi Ikäystävällinen -teemaseminaarin 27.11.2024 aiheina oli mm. yksinäisyys ja vajaaravitsemus.

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

Puherobotiikan kokeilu toteutettiin keväällä 2024. Puherobotti soitti 5000 yli 65-vuotiaalle eteläkarjalaiselle. Kohderyhmässä huomioitiin hieman suuremmalla % osuudella pienempien kuntien ikääntyneet asukkaat. Robotin esittämissä kuudessa kysymyksessä kartoitettiin ikääntyneiden tyytyväisyyttä elämään ja hyvinvointialueen toimintaan, EKHVAN toiminnan tärkeimpiä painopisteitä, ikääntyneiden kuntalaisten osaamisen ja ideoiden hyödyntämistapoja, merkityksellisiä asioita koetun elämänlaadun kannalta sekä kokemusta puherobotiikasta menetelmänä.

Valtaosa vastaajista oli elämäänsä tyytyväisiä. Savitaipaleella ja Rautjärvellä asuvat eteläkarjalan tyytyväisimmät ikääntyneet. Myös EKHVAsta selkeästi pidettiin. 82,8% antoi arvosanan 3 tai parempi. Kuntien välillä ei ollut merkittäviä eroja vastauksessa. Hyvinvointialueen tuli vastaajien mielestä toiminnassaan ehdottomasti painottaa terveydenhuollon saatavuutta. Terveys ja hyvinvointi oli selkeästi ikäihmisille merkityksellisin asia oman hyvinvoinnin kannalta. Seuraavana mainittiin palveluiden saatavuus ja laatu sekä sosiaaliset suhteet. Ikääntyneiltä kannattaisi kysyä ideoita ja palautetta sekä osallistaa heitä yhteisötoimintaan. 75 % puhelun loppuun asti vastanneista antoi sille arvosanaksi 3 tai parempi, joten automaattipuhelut selkeästi hyväksytään mielipiteiden kartoittamiseen. Puherobotiikan tuloksia hyödynnettiin kattavasti Ikäystävällinen Etelä-Karjala ohjelman valmistelutyössä sekä Hyvinvointi-infojen toteutuksessa.

Kysely menetelmäkokeiluista ja niiden tulosten hyödyntämisestä lähetettiin kohdennetusti mm. mukana olleille asiantuntijoille ja hyvinvointialueen päätöksentekijöille sekä vaikuttamistoimielimien puheenjohtajille. Vastauksia saatiin viisi. Menetelmäkokeilujen tulokset ovat vaikuttaneet erityisesti HYTE-työn kärkiohjelmien sisältöihin sekä perhepalvelujen kehittämiseen. Esimerkiksi nuorten äänen kuulemisen ja toiveiden kartoittamisen tärkeys EKHVAN verkkosivujen uudistamisessa tiedostettiin aikaisempaa paremmin. Osallisuuden ja yhdenvertaisuuden keskustelujen tuloksia hyödynnettiin Etelä-Karjalan hyvinvointialueen toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2025–2028 valmistelussa.

Projektissa tehtiin myös yhteinen pohja erillisohjelmien arviointiin. Tämän tavoitteena oli helpottaa, yksinkertaistaa ja tehostaa kunnilta saatavan hyte-tiedon hyödyntämistä vuosittaisen hyvinvointikertomuksen koostamisessa ja hyvinvointisuunnitelman 2026–2028 sisällöllisessä suunnittelussa.

Asukkaille menetelmäkokeilujen tulokset ja yhteenvedot ovat olleet luettavissa EKHVAN verkkosivuilta ja Oikeusministeriön digiraati.fi -sivustolta. Kokeilujen tuloksista on tehty mediatiedotteita, mutta paikallinen media ei ole niihin tarttunut. Projektin aikana on kuitenkin vahvistunut käsitys, että demokratiakeskustelu on vahvistunut Etelä-Karjalan alueella. Kuntalaisten mielipiteet nähdään tärkeänä sekä asiakas- että asukasosallisuutta kehitettäessä.

4.5 Viestinnälliset tavoitteet ja niiden toteuttaminen

Viestinnän tavoitteena oli:

1. innostaa nuoria mukaan Digiraati -kokeiluihin
2. innostaa osallistujia mukaan Polis -keskusteluihin

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

3. tiedottaa, että Etelä-Karjalan hyvinvointialueella selvitetään robottipuhelujen välityksellä asukkaiden näkökulmia hyvinvoinnin tilasta
4. kasvattaa tietoisuutta hankkeesta ja kokeilusta Etelä-Karjalan hyvinvointialueen organisaation sisällä
5. kasvattaa tietoisuutta hankkeesta ja kokeiluista alueen kuntien keskuudessa
6. kasvattaa tietoisuutta hankkeesta ja kokeiluista alueen luottamushenkilöiden keskuudessa (kunnat ja hyvinvointialue)
7. tiedottaa osallistumisen tuloksista asukkaita sekä maakunnallisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjaus- ja johtoryhmää sekä luottamushenkilöitä
8. tiedottaa osallistumisen vaikutuksista (sitoo osallistumisen tulokset, päätöksenteon ja toimenpiteet yhteen eli mikä merkitys osallistumisella oli) asukkaita ja luottamushenkilöitä

Digiraadin osalta viestintää tehtiin suoraan kouluille ja oppilaitoksiin sekä esimerkiksi alueellisen nuorisovaltuuston kautta. Digiraatiin rekisteröityminen ja kirjautuminen keskusteluun sekä keskustelutapa alustalla eivät lisänneet kiinnostusta digiraadin käyttöön.

Polis keskustelujen viestintää tehtiin tarkoituksellisesti eri tavoin. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että osallistujien saaminen edellyttää aktiivista ja laaja-alaista viestintää ja erityisesti viestintää somessa. Somekampanjoiden avulla tavoitettiin lähes 165 000 katselukertaa ja ne maksoivat vajaa 500 euroa.

Aihe	Katselukerrat somekampanjoissa	Osallistujat	Hinta euroina
Ehkäisevä päihdetyö	35652	176	90
Ravitsemus	33063	250	90
Nuorten mielen hyvinvointi	26556	364	80
Työikäisten mielen hyvinvointi	29062	573	82
Ikääntyneiden osallisuus	12369	357	43
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	ei some viestintää	80	0
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	28199	248	83
Yhteensä	164901	2048	468

Taulukko 7. Polis -keskustelujen someviestintä vuosina 2023-2024.

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

Robottipuheluista tiedotettiin lehti-ilmoituksilla, EKHVA:n verkkosivuilla ja facebookissa. Menetelmäkokeilu aiheutti jonkin verran negatiivista kommentointia somessa siinä vaiheessa, kun kokeilusta kerrottiin. Kiitosta sen sijaan sai kokeilun aikainen nopea ja vastavuoroinen viestintä.

Projektista sekä sen menetelmäkokeiluista ja niiden tuloksista on tiedotettu sekä sisäisen että ulkoisen viestinnän keinoin. Projektityöntekijöillä on käsitys, että viestinnälliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Organisaation sisällä kokeiluista ollaan melko hyvin tietoisia, mikäli seuraa intrassa käytäviä keskusteluja tai aihealue koskee omaa työtä. Esimerkiksi kotihoidon työntekijöille lähetettiin erillinen tiedote puherobotiikan kokeilusta, jotta he voisivat selvittää asiaa tarvittaessa asiakkailleen. Kuntien osalta tietoa menetelmäkokeiluista välitettiin pitkälti hyte- koordinaattorien sekä kuntien ja EKHVA:n yhteistyöverkostojen kautta.

EKHVA:n luottamushenkilöiden keskuudessa menetelmäkokeiluista oltiin hyvinkin kiinnostuneita. Projektin ohjausryhmään oli nimetty edustaja vaikuttamistoimielimestä (alueellinen vanhusneuvosto).

Projektia ja sen menetelmäkokeiluja esiteltiin seuraavasti:

Pvm	Tilaisuus	Mistä kerrottiin
7.10.2023	Nuvan kokous	Digiraadin loppulauselma
18.1.2024	Perhepalvelut	Hankkeen esittely, nuoria koskevat digiraadit mielen hyvinvoinnista ja vapettamisesta sekä Polis –kyselyt mielen hyvinvoinnista
24.1.2024	LAB –amk sosionomiopiskelijat, hyvinvointiyhteiskunta- ja palvelujärjestelmän opintojakso	Asukasosallisuus EKHVA, hankkeen osallistamismenetelmien kokeilut ja niiden tulokset
25.1.2024	Kuntien hyte-koordinaattorit	Nuorten ja työikäisten Polis-kyselyt, nuorten digiraati
5.2.2024	Alueellinen opiskeluhuollon kehittämisen työryhmä	Nuorten mielen hyvinvointi – digiraati ja Polis
7.2.2024	XAMK yhteisöpedagogiopiskelijat, opintojakso Nuorten palvelujärjestelmät ja monialainen yhteistyö	Nuorten mielen hyvinvointi – digiraati ja Polis (osana hyvinvointikertomusta)
9.2.2024	EKHVA Aluehallituksen pj.	Yleistä hankkeesta, nuorten ja työikäisten Polis-tulokset, nuorten digiraati
15.2.2024	Lappeenrannan kaupungin hyvinvointityöryhmä	Yleistä hankkeesta, nuorten ja työikäisten Polis-tulokset, nuorten digiraati
8.3.2024	Etelä-Karjalan ”Islannin malli” -seminaari	Paneelikeskustelun taustamateriaalina nuorten digiraati ja Polis-tulokset
28.5.2024	Osallisuus- ja demokratia johtokunta	Hanke ja menetelmäkokeilut
28.8.2024	Maakunnallinen Ikäverkosto	Osallistamismenetelmät

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

5.11.2024	OM teams tilaisuus	Digiraadin kokemusten esittely
19.11.2024	Osallisuus- ja demokratia johtokunta	Projektin tulokset
28.11.2024	Demokratia teemaryhmä	Polis keskustelut

Taulukko 8. Projektin ja sen menetelmäkokeilujen esittely vuosina 2023-2024.

Tarkempaa tietoa menetelmäkokeiluista löytyy EKHVA:n ja digiraati.fi verkkosivuilta. Jatkossa asukasosallisuutta kehitetään vahvasti asiakasosallisuus- ja kokemustiimissä, joka on päätetty perustaa loppuvuonna 2024.

5 Hyödyllisiä oppeja

Kokeilussa saatiin lisää ymmärrystä:

- asukasosallisuuden moninaisuudesta
- osallistamisen haasteista
- osallistamisen mahdollisuuksista
- erilaisista osallistamismenetelmistä ja niiden hyödynnettävyydestä. Kokeiluilla saatiin erilaisia näkökulmia samaan aihealueeseen.
- tulosten hyödyntämisestä

Mitä tulee huomioida:

- kysymyksiä kannattaa kohdentaa asioihin, joita voi muuttaa
- osallistamisen menetelmiä voi ja kannattaa hyödyntää useampia samasta aiheesta. Tästä esimerkkinä nuorten mielen hyvinvointi, josta järjestettiin digiraati ja Polis keskustelu tai ikääntyneiden Polis -keskustelu ja puherobotiikan kokeilu.
- kokeilulle tulee varata riittävät resurssit (henkilöstö, aika, raha).
- verkostoyhteistyö
- vaikuttamistoimielimien hyödyntäminen
- selkeä suunnitelma tuloksista tiedottamiseen

Missä saatua tietoa voidaan jatkossa hyödyntää:

- kokeilussa käytettyjä toimintatapoja voidaan sovellettuna hyödyntää myös jatkossa

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

- saatua tietoa voidaan hyödyntää monessakin suhteessa palvelujen kehittämisessä, koska tulokset kertovat päätöksentekijöille nimenomaan asukkaiden näkökulman asiaan
- vuosittaisten hyvinvointikertomusten koostamisessa
- asiakasosallisuus-kehittämisprojektissa (alkoi elokuussa 2024), jossa luodaan asiakasosallisuuden toimintamalli ja tavoitteena on käynnistää asiakasosallisuus- ja kokemustiimi.
- asukasosallisuuden lisäämisessä Etelä-Karjalan hyvinvointialueella.

Kehitettävää:

- erityisesti menetelmäkokeiluilla saatujen tulosten analysointiprosessia tulisi kaikissa menetelmissä kehittää
- varmistaa riittävät resurssit asukas- ja asiakasosallisuuden kehittämiseen
- yhteisen ymmärryksen lisääminen asukasosallisuudesta
- selkeät tavoitteet asukasosallisuudelle ja sen edistämiseksi
- yhteistyö organisaation sisällä ja toimijaverkostoissa
- tulosten viestintä, median kiinnostus

Optimaalisessa toimintatavassa olisi muun muassa:

- selkeä ja rajattu tiedon tarve
- kattava riskienarviointi/ennakkovaikutusten arviointi
- riittävästi resursseja (erityisesti henkilöstö-, viestintä- ja taloudelliset resurssit)
- oikea, helppokäyttöinen ja nopea menetelmä tiedonhankintaan
- kaikenikäisille asukkaille helppo ja kiinnostusta herättävä menetelmä vastattavaksi
- menetelmä, joka mahdollistaa omien näkökulmien esiintuonnin
- raportointiominaisuus, joka ei jätä liikaa tulkinnanvaraisuutta
- etukäteen suunnitelma saatujen tulosten hyödyntämisestä
- suunnitelma tulosten tiedottamisesta kuntalaisille tai muulle kohderyhmälle
- tieto uusimmista osallistamisen menetelmistä

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

6 Terveisiä rahoittajalle

Mikä toimi:

- hankkeen prosessi oli toimiva ja selkeä
- maksuprosessi on ollut nopea ja selkeä
- projektin päättämiseen liittyvät ohjeistukset myös selkeitä
- yhteistyö on ollut koko projektin ajan sujuvaa
- vastauksia kysymyksiin ja ratkaisuja epäselvyyksiin on saatu ilman viiveitä
- toivottiin avustus toteuman mukaan ennakon sijasta ja saatiin toivomamme mukaan
- maksusuoritukset on sujuneet hyvin
- raportointi maksujen osalta on ollut toimiva ja yksinkertainen (vain yksi lomake)
- laskutusluvut ja maksut nopealla aikataululla
- Sitra on rahoittajana ollut myös joustava, eikä ole tehnyt asioista liian vaikeita

Missä haasteita:

- alkuvaiheessa sopimusneuvotteluissa yksityiskohtien hiomista. Rahoituspäätöksessä ja sopimuksessa oli ristiriitaiset toteutusajat. Allekirjoitetun sopimuksen liitteenä oleva hankesuunnitelma ei ollut lopullinen versio ja budjetti poikkesi sopimuksesta.
- EKHVA:lla totuttu maksatushakemuksiin toteutuneita kuluja vastaan ja Sitralla ennakkomaksuihin
- alussa epätietoisuutta päivämääristä. Tarkoitetaanko sillä maksatusjakson päättymistä, raportointipäivää vai laskun eräpäivää.
- menetelmäkokeilujen arviointiin olisi hyvä saada etukäteen jonkinlainen muistilista asioista, johon kannattaa kiinnittää huomiota
- Polis -verkkoalustan kehittämiseen liittyvää keskustelua olisi voitu käydä enemmän ja avoimemmin

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

LIITE 1. Menetelmäkokeilujen SWOT-analyysit

SWOT-analyysi on strategisen suunnittelun työkalu, jota tässä tapauksessa käytetään projektin menetelmäkokeilujen vahvuuksien (Strengths), heikkouksien (Weaknesses), mahdollisuuksien (Opportunities) ja uhkien (Threats) arviointiin. Arviointi perustuu menetelmien soveltuvuuteen EKHVA:n hyvinvoinnin – ja terveyden edistämistyössä Asukasosallistuminen Etelä-Karjalan hyvinvointialueella - projektin aikana.

Menetelmäkokeilu: Digiraati (kaksi digiraatia)

Vahvuudet	Heikkoudet
<ul style="list-style-type: none"> Oikeusministeriön ilmainen verkkopalvelu Keskustelu käydään anonyymisti Mukana olevat fasilitaattorit edistävät turvallisemman tilan periaatteita Mukaan voidaan kutsua myös päättäjät, tutkijoita yms. Keskustelijat perehdytetään aiheeseen Alusta ja menetelmä lasten ja nuorten kuulemiseen (voi esittää omia mielipiteitä, keskustella asioista ja saada positiivisia osallistumisen kokemuksia) Loppulausuma vetää käydyn keskustelun yhteen Loppulausuma liitetään osaksi vuosittaista hyvinvointikertomusta, joka käsitellään kunnissa ja hyvinvointialueen aluejallituksessa ja aluevaltuustossa 	<ul style="list-style-type: none"> Keskustelut kestävät kauan (1-3 viikkoa), vaatii aktiivisuutta sekä keskustelijoilta että fasilitaattoreilta Rekisteröityminen, ilmoittautuminen ja kirjautuminen Vaatii nuorilta tekstintuottamista ja keskustelun seuraamista Haasteellista saada nuoret kiinnostumaan ja osallistumaan keskusteluun Vaatii vahvaa markkinoimista ja viestintää Anonyymiys luo tiettyjä haasteita keskustelijoiden aktivoimiseksi raadin aikana Kokonaisuutena prosessi vaatii melkoisesti työtä (suunnittelu, taustamateriaalit, viestintä, keskustelu, loppulausuma)
Mahdollisuudet	Uhat
<ul style="list-style-type: none"> Nuoria voidaan kuulla eri aiheista ja ilmiöistä Voidaan kohdentaa tietyille joukkoille, jolloin ei tarvitse etsiä nuoria Alustaa kehitetään toimivammaksi Voidaan hyödyntää nuorten parissa tapahtuvassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä ja palvelujen kehittämisessä Voidaan käyttää yhdessä toisen osallistamismenetelmän kanssa/tukena 	<ul style="list-style-type: none"> Nuoret pitävät digiraatia liian sitovana Nuorille haasteellista keskustella ja kommentoida pidemmän aikaa Nuoret eivät koe omakseen, keskustelijamäärä jää liian vähäiseksi Digiraati-admin ei ole käytettävissä projektin jälkeen (kouluttaa keskustelujen fasilitaattorit) Digiraadin järjestämiseen ei ole osoittaa resursseja

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

Menetelmäkokeilu: Polis keskustelualusta (seitsemän Polis -keskustelua)

Vahvuudet	Heikkoudet
<ul style="list-style-type: none"> • Voi lisätä omia väittämiä moderoitavaksi • Helppo toteuttaa teknisesti • Nopea ja helppo vastata valitsemalla samaa mieltä-eri mieltä -ohita, ei tarvitse kirjoittaa • Kun menee uudelleen vastaamaan, vastaa vaan uusiin väittämiin • Vastauksia saa nopeasti • Vastaaajien ryhmittely ja profilointi • Mitä enemmän vastaajia, sen parempi • Sopii eri-ikäisille käyttäjille nuorista ikäihmisiin • Toimii toisen osallistamismenetelmän rinnalla joko lähtötiedon kartoittamiseen tai saadun tiedon täydentämiseen • Saatu tieto toimii keskustelun pohjana 	<ul style="list-style-type: none"> • Uutta versiota ei ehditty kokeilemaan projektin aikana, ei käyttäjien arviointia uudistuksen jälkeen käytettävissä • Vaatii väittämien sanamuodon tarkkaa asetelua • Tulosten pinnallisuus olemalla vain samaa mieltä tai eri mieltä asioista? • Väittämien määrän pitäminen kohtuullisena on haasteellista (palautteen mukaan 20-30 väittämää sopiva määrä) • Vastausten analysointi vaatii tarkkuutta ja analysointiominaisuuksiin perehtymistä, johtopäätösten vetäminen haastavaa • Vaatii vahvaa markkinointia/viestintää • Ei saa suodatettua vastauksia tietyn tekijän mukaan (esim. kuntakohtaiset tulokset) • Yhdeltä laitteelta voi ilman asetusten muuttamista vastata vain yksi vastaaja • Kyselyt tehtävä laajalle joukolle
Mahdollisuudet	Uhat
<ul style="list-style-type: none"> • Helppo tapa saada isoilta vastaajajoukolta vastauksia väittämiin • Vastaaajien omat väittämät antavat asioille uusia näkökulmia • Vaatii perehtymistä ja koulutusta, mutta sen jälkeen hyvä tapa kuulla kuntalaisia/asiakkaita • Suurin osa palautetta antaneista (27 kpl) piti alustaa toimivana (76%) • Polis keskustelualustan voi ottaa käyttöön myöhemminkin, kun keskustelualustaa on kehitetty mm. raportoinnin osalta 	<ul style="list-style-type: none"> • Projektin aikana alustan tulevaisuus monilta osin epäselvä (tiedonpuute ja epäselvyydet). • Raportointinäköymä ei täytä tarpeita. • Ei ole osoittaa henkilöstöresursseja (keskustelun laadinta, moderointi, analysointi, tiedottaminen) • Ei tietoa siitä, kuka järjestää keskusteluja projektin jälkeen • Ei riittävästi käyttöä (tarve selvitettävä) • Vaatii ison vastaajamäärän, jotta tuloksista voidaan vetää johtopäätöksiä • Kyselyitä tehdään, vastauksia ei hyödynnetä riittävästi • Tekoälypohjainen verkkoalusta voi olla kulman takana

Demokratia ja osallisuus /Kivistö S., Koskelainen K. 20.12.2024/ Päivitys
6.2.2025

Menetelmäkokeilu: Puherobotiikka (yli 65-vuotiaille osallisuudesta)

Vahvuudet	Heikkoudet
<ul style="list-style-type: none"> Saa paljon tietoa todella nopeasti ja useammasta aihekokonaisuudesta (soittomäärä jopa 18000 tunnissa) Raportit ja analyysit helposti ymmärrettävässä muodossa Voi soittaa useamman kerran, jos vastaajaa ei tavoiteta Takaisinsoittomahdollisuus Tarjoaa vastaajalle osallisuuden kokemuksen Miellyttävä puheääni (EKHVA:n toiminnanjohtaja Sally Leskinen) 	<ul style="list-style-type: none"> Kallis (ennakkoviestintä, numeroiden osto, varsinainen soitto, analyysi) Joustamaton, nykytekniikka määrittelee pitkälti toteuttamisen Kyselyssä vain muutamia kysymyksiä Kyselyssä edetään painamalla ruutunäppäintä Kohderyhmää ei voi rajata vanhimmissa ikäryhmissä Puheluita soitettiin myös henkilöille, jotka eivät ole antaneet niihin suostumusta (markkinointikiellon piirissä olevat) Vaatii analysoinnin ostamista (avoimien kysymyksien kohdalla litteroitu teksti ei ole ymmärrettävää) Tuntemattomiin numeroihin ei vastata Vastaajista osa ei ymmärrä puhuvansa robotille, koetaan ahdistavaksi ja tunkeileviksi
Mahdollisuudet	Uhat
<ul style="list-style-type: none"> Kriisiviestintä Vapauttaa työntekijöitä muihin tehtäviin Asiakaspalautteen kerääminen palveluiden kehittämiseksi Kiinnostus menetelmää kohtaan kasvaa, tarjoaa uusia mahdollisuuksia Lisää ymmärrystä osallisuustyöstä, sen tärkeydestä ja moninaisuudesta ”Vastaamalla tietää mihin voi vaikuttaa” 	<ul style="list-style-type: none"> Raja-alueilla puhelu voi katketa Ennakkoluulot menetelmää kohtaan (vaatii liikaa digitaitoja, korvaa sotepalvelun jne.) Yleistynyt markkinoinnissa, negatiivinen mielikuva ”Vastasin, mutta en tiedä, vaikuttiko se mihinkään” (tuloksia ei tehdä näkyviksi)